

André Scrima. Ecumenismul sau datoria depășirii

ANCA MANOLESCU

According to Olivier Clément, André Scrima practises a „contemplative minds’ ecumenism”, that, in my opinion, is to be understood as a methodical attempt to exploit the noetic potential of ecumenism. The present article tries to follow the contemplative topics which André Scrima, through his „oriental point of view”, relates to ecumenism, namely the spiritual experience of the unity, the articulation between the uncreated and created dimensions of reality, the person’s identity and the status of history as moment of divine economy. I also raise the question of what quality should be assigned to the distinction between the Christian Occidental and Christian Oriental styles; a distinction used by André Scrima to set up the concept of Christian „complementarity” or „completeness”, as a precious benefit of the ecumenical effort.

Keywords: *the mystery of unity, oriental-christian perspective, apophatism, spiritual experience, Occident-Orient complementarity.*

Punctul de vedere „oriental”

Din perspectivă sociologică, ecumenismul poate fi interpretat ca o strategie a slăbiciunii, ca o manevră de rezistență: în secolul XX, Bisericile simt nevoia să strângă rândurile în fața secularizării triumfătoare a societății.¹ Simone Weil pomenește undeva despre acest mobil al slăbiciunii² care, dacă ar fi cel dominant pentru comportamentul eclezial, ar da deschiderii intercreștine un caracter strict „natural”, reducând ecumenismul la *Realpolitik*, la un fenomen el însuși secular.

O altă cheie de lectură, mai adecvată materiei pe care se aplică, privește ecumenismul drept *reație ofensivă* și generoasă de asumare a modernității. Bisericile creștine iau act de valoarea pluralismului, reper definitoriu pentru mentalitatea modernă. În chiar miezul doctrinei lor, ele regăsesc atunci

¹ Există chiar printre teologi suspiciunea că mișcarea ecumenică nu ar fi decât o discutabilă măsură împotriva crizei instituționale a creștinismului: „nu au lipsit cei care cred că nu *voinea unității* constituie motivația fundamentală a CEB, ci mai degrabă solidaritatea conjuncturală a unor structuri care, adunându-și declinul, fac front comun” (Teodor Baconsky, „Consiliul Ecumenic al Bisericilor” în *Ispita binelui*, București 1999, p. 37).

² Simone Weil, *Autobiografie spirituală*, București 2004, p. 45: „Biserica apără astăzi cauza drepturilor imprescriptibile ale individului împotriva opresiunii colective, cauza libertății de gândire împotriva tiraniei. Dar este vorba de cauze pe care le îmbrățișează din toată inima cei care, pentru moment, nu sunt cei mai puternici. E unicul lor mijloc de a redeveni poate într-o zi cei mai puternici. Lucrul e bine cunoscut.” Giovanni Sartori, *Teoria democrației reinterpretată*, trad. Doru Pop, Iași 1999, p. 263-264 amintește că, în sec. XVII, atât protestanții cât și catolicii își susțineau doar *propria* libertate de conștiință și de opinie împotriva Statului și a tuturor celorlalte Biserici, nefiind cu nimic mai toleranți decât „adversarii” lor.